

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
VIEŠOJO VALDYMO GRUPĖ**

PAŽYMA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮSTATYMO „DĖL UŽSIENIEČIŲ TEISINĖS
PADĖTIES“ NR. IX-2206 1, 2, 142 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR ĮSTATYMO
PAPILDYMO X¹ SKYRIUMI ĮSTATYMO PROJEKTO
(TAP NR. 19-220(2); TAIS NR. 18-13047(3))**

2019-04-23 Nr.

Vilnius

Projekto rengėjas. Vidaus reikalų ministerija.

1. Projekto tikslas. Projektu siekiama dviejų tikslų:

- **sudaryti teisinės prielaidas užsieniečiui įgyti e. rezidento statusą**, kuris leistų jam naudotis Lietuvos Respublikoje elektroniniu (nuotoliniu) būdu teikiamomis paslaugomis;
- **nustatyti vieningą užsieniečių registravimo mechanizmą**, kad visi užsieniečiai, turintys interesų, prievolių ar kitokių ryšių su Lietuva būtų registruojami viename šaltinyje – Užsieniečių registre, kuriame būtų renkama vieninga užsieniečio duomenų apimtis, leisianti juos vieningai identifikuoti.

2. Dabartinė situacija. Šiuo metu nei teisinis reglamentavimas, nei techninės priemonės nenumato užsieniečiams, kurie neturi dokumento, patvirtinančio ar suteikiančio jiems teisę gyventi Lietuvos Respublikoje, galimybės naudotis elektroniniu (nuotoliniu) būdu teikiamomis Lietuvos Respublikos administracinėmis, viešosiomis ir komercinėmis paslaugomis tomis pačiomis sąlygomis, kaip ir Lietuvos Respublikos piliečiams ir užsieniečiams, kurie turi patvirtinantį ar suteikiantį teisę jiems gyventi Lietuvos Respublikoje dokumentą. Minėtų paslaugų prieinamumas tokiems užsieniečiams yra komplikotas, nes paslaugų teikėjai susiduria su jų identifikavimo elektroninėje erdvėje problema.

Taip pat šiuo metu kiekviename Lietuvos Respublikos registre ir informacinėje sistemoje užsieniečiai identifikuojami tik jų suteiktais unikaliais (identifikaciniais) kodais. Tai apsunkina užsieniečių identifikavimo procesą net esant registrų ir informacinių sistemų sąveikumui, nes užsienietis neturi bendro tapatumo kodo (išskyrus užsieniečius, kuriems Gyventojų registro įstatymo nustatyta tvarka yra suteikiamas asmens kodas).

3. Projekto esmė. Naujomis teisinio reglamentavimo nuostatomis siūloma sukurti e. rezidento statusą. Užsieniečio e. rezidento statusui įgyti numatoma imti asmens tapatumą nustatančius duomenis, įskaitant biometrinius, kurių dėka bus patvirtinama užsieniečio tapatybė, o tai sudarys prielaidas užsieniečiui gauti elektroninės atpažinties bei elektroninio parašo priemonę (toliau – e. atpažinties priemonė), sudarančią sąlygas tapti Lietuvos Respublikoje elektroniniu (nuotoliniu) būdu teikiamų paslaugų gavėju ir pasirašyti dokumentus elektroniniu parašu.

Užsieniečio prašymas įgyti e. rezidento statusą būtų pateikiamas Migracijos departamentui - užsienietis, esantis užsienyje, jį pateiktų per išorės paslaugų teikėją, o užsienietis, esantis Lietuvos Respublikoje – tiesiogiai Migracijos departamentui. Prašymo pateikimas per išorės paslaugų teikėją būtų iš esmės analogiškas, kaip ir vizų išdavimo atveju, nes toks mechanizmas yra pasiteisinęs ir sėkmingai veikiantis.

Siekiant paslaugos patrauklumo, siūloma, kad e. rezidento statuso suteikimo procedūra būtų paprasta ir greita, be nereikalingos administracinės naštos atsiradimo. Sprendimo dėl e. rezidento statuso suteikimo metu būtų atliekamas patikrinimas aplinkybių, kurios gali būti patikrintos greitai IT priemonėmis (sąsajos su Šengeno informacine sistema ir užsieniečių, kuriems draudžiama atvykti į Lietuvos Respubliką, nacionaliniu sąrašu); tuo tarpu kitų aplinkybių, galinčių lemti e. rezidento statuso panaikinimą, vertinimas būtų atliekamas vėliau.

E. rezidento statusas užsieniečiui būtų suteikiamas įtraukus jo duomenis į Užsieniečių registrą. Atskiras sprendimas dėl e. rezidento statuso suteikimo nebūtų priimamas, e. rezidento statuso suteikimo momentas sutaptų su užsieniečio įregistravimo Užsieniečių registre momentu. Suteikus e. rezidento statusą, jam Užsieniečių registre tvarkomų užsieniečio duomenų pagrindu bus parengta ir išduota e. atpažinties priemonė, su kuria užsienietis galės naudotis elektroniniu (nuotoliniu) būdu teikiamomis Lietuvos Respublikos administracinėmis, viešosiomis ir komercinėmis paslaugomis.

Detalios procedūros bus sureguliuotos vidaus reikalų ministro suderinus su užsienio reikalų ministru patvirtintoje E. rezidento statuso suteikimo, panaikinimo, elektroninės atpažinties bei elektroninio parašo priemonės išdavimo, išorės paslaugų teikėjo pasirinkimo tvarkoje.

Taip pat įstatymo projektu tikslinamas Užsieniečių registro objektų sąrašas, papildomai įtraukiant ir e. rezidentus, bei kitus užsieniečius, nesančius e. rezidentais, tačiau turinčius ekonominių ir (ar) socialinių interesų ir (ar) prievolių Lietuvos Respublikoje. Tokiu būdu bus sudarytas pagrindas Užsieniečių registre tvarkyti duomenis apie užsieniečius, kurie naudojami Lietuvoje teikiamomis paslaugomis neelektroniniu būdu, taip pat apie užsieniečius, turinčius ryšių su Lietuvos Respublikos fiziniais ar juridiniais asmenimis, kai jų duomenys yra tvarkomi kituose Lietuvos Respublikos registruose ir informacinėse sistemose. Siekiant, kad būtų sukurta vieninga visų užsieniečių identifikavimo Lietuvos Respublikos registruose ir informacinėse sistemose sistema, visiems užsieniečiams, kurie yra Užsieniečių registro objektai, šiame registre bus suteikiamas unikalus juos identifikuojantis užsieniečio tapatumo kodas, kuris bus naudojamas susijusiuose registruose ar informacinėse sistemose. Toks sprendimas užtikrintų vieningą visų užsieniečių tapatumo nustatymą ir patvirtinimą, eliminuotų užsieniečių registravimo dubliavimą, nepilnų ar perteklinių, netikslių ar klaidingų duomenų tvarkymą, ir mažintų administracinę naštą institucijoms, tvarkančioms užsieniečių duomenis. Šiuo tikslu įstatymo projekto 5 straipsnyje numatomas pavedimas registrų ir valstybės informacinių sistemų tvarkytojams, tvarkantiems duomenis apie užsieniečius, neįregistruotus Lietuvos Respublikos gyventojų registre ir Užsieniečių registre, perduoti šiuos duomenis Užsieniečių registrai.

Siekiant pasirengti įstatymo įgyvendinimui, įstatymo projekto įsigaliojimas numatomas 2021 m. sausio 1 d.

4. Derinimas. Įstatymo projektas derintas su Užsienio reikalų ministerija, Ūkio ministerija, Finansų ministerija, Teisingumo ministerija, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Valstybine duomenų apsaugos inspekcija, Ryšių reguliavimo tarnyba, Valstybine mokesčių inspekcija prie Finansų ministerijos, Lietuvos bankų asociacija, viešąja įstaiga „Investuok Lietuvoje“ ir patikslintas pagal gautas pastabas ir pasiūlymus.

Įstatymo projektas svarstytas 2019 m. balandžio 2 d. tarpinstituciniame pasitarime, kuriame Teisingumo ministerijai ir Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupei pateikus papildomų pastabų, Vidaus reikalų ministerija organizavo papildomą pasitarimą. Atsižvelgiant į Teisingumo ministerijos pastabas aiškinamasis raštas papildytas Teisingumo ministerijos identifikuojamomis rizikomis dėl galimo dviejų užsieniečio tapatybių sukūrimo, kartu nurodant, kaip šios rizikos būtų valdomos, kad neigiamų pasekmių būtų išvengta. Taip pat aiškinamasis raštas papildytas, atsižvelgiant į Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pastabą dėl to, kodėl e. rezidento statuso nesuteikimo pagrindų sąrašas yra siauresnis nei e. rezidento statuso panaikinimo pagrindų sąrašas, tačiau įstatymo projektas šiuo aspektu netikslintas, argumentus pateikiant teikime.

5. Atitikimas Vyriausybės programai. Įstatymo projektu įgyvendinama Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. kovo 13 d. nutarimu Nr. 167, 4.2.1. darbo priemonė „E. rezidento statuso reglamentavimo įgyvendinimas siekiant nustatyti, kad įmonei įsteigti ir valdyti nereikia atvykti į Lietuvą“.

6. Dalykinio vertinimo išvada. Siūlome projektą svarstyti Vyriausybės posėdžio B dalyje.

Aušrina Genienė, tel. 8 706 63 769, el. p. ausrina.geniene@lrv.lt